

KIEVAIDIK

FRANZ METZNER.

LEINAJA.

E. Noorsoo Karskusliidu V noorsootegelaste kursus

toimub 27. dets. 1931 — 1. jaan. 1932 Tartus, T. tütarl. gümn. ruumes (Karlova tän. 1) direktor Jaan Roos'i vastutaval ja üliõpil. Fr. Olup'i tegelikul juhutamisel.

Kursuse kava on järgmine:

I. Teoreetiline osa.

1. Noorsooliikumise psühholoogilised ja sotsiaalsed alused — 3 t., mag. A. Elango.
2. Noorsooliikumisest välismail — 1 t., üliõpil. P. Vihalem.
3. Eesti noorsooliikumise minevikust — 1 t., mag. A. Elango.
4. Karskusliikumise filosoofiline põhjendus — 1 t., E. Karskusliidu sekr. E. Kubjas.
5. Eesti noorsookarskusliikumise kujunemisest ja kujundamisest tulevikus — 1 t., üliõpil. F. Olup.

II. Praktiline osa.

A. Üldisi juhtnõore noorsooorganisatsioonides edukalt teotsemiseks:

1. Asjaajamine, rakendusraamatud ja arhiivide korraldamine — 3 t., üliõpil. E. Treu.
2. Koosolekute kokkukutsumine, juhatamine ja kord — 1 t., üliõpil. P. Vihalem.
3. Ajakirjade toimetamine ning väljaandmine — 1 t., üliõpil. F. Olup.
4. Pidude korraldamine, nende eeskava ja kord — 1 t., üliõpil. P. Vihalem.
5. Öpiringide korraldamisest — 1 t., üliõpil. F. Olup.
6. Noorsoo ja noorsooliikumise kirjandusest ning ajakirjandusest — 1 t., mag. A. Elango.

B. Töökorraldusest erisihhilis ringes:

1. Kirjandusringes — 2 t., dir. J. Roos.
2. Keele ja eriti keeleuendusringis — 1 t., mag. J. Aavik.
3. Enesekasvatuseringis — 1 t., õpil. H. Mark.
4. Karskusringis — 1 t., üliõpil. F. Huik.
5. Näiteringis:
  - a) töökorraldusest — 1 t., üliõpil. H. Pello,
  - b) repertuaari vahikust — 1 t., „Vanemuise“ dramaturg V. Mettus.
6. Spordiringis — 1 t., õpil. A. Illi.
7. Ühistegelisis kooperatiives — 2 t., õpet. A. Kaljot.

C. Suulise eneseväljenduse arendamise alal:

1. Kõnekunstist — 1 t., üliõpil. P. Vihalem.
2. Deklamatsioonist — 1 t., Ülikooli lekt. pr. A. Suits.
3. Kõnekoorist — 2 t., Ülikooli lekt. pr. A. Suits.

III. Näitlik osa.

1. Näitlik vaidluskoosolek — 2 t., E. Karskusliidu sekr. E. Kubjas.
2. Näitlik öpiring — 2 t., üliõpil. F. Olup.
3. Ekskursioonid: a) Ülikooli raamatukokku — 1 t.
b) Tervishoiu Muuseumi — 1 t.
c) E. Rahva Muuseumi — 3 t.

Kursus algab ava- ja tutvumisõhtuga 27. dets. kell 18.

Järgmiseks õhtuks (28. dets.) kella 20-neks on E. Üliõpilaste Karskusühendus kõik kursuselased endale külla kutsund (Jakobi tän. 8). E. Üliõpilaste Karskusühenduse poolt korraldatava õhtu kavas on järgmisi esitlme:

- 1) Avakõne: E. Üliõpil. Karskusühend. teotsemismõttest — esimees Fr. Olup.
  - 2) Kõned: Ülikoolituleva noorkasklase ülesandeist ja kohustusist akadeemilises töös ning üliõpilaselusel — ülikooli rektor J. Köpp ja Tartu õpet. seminari direktor J. Tork.
29. dets. õhtul (kella 20-nest alates peetakse liidu VIII asemikekogu koosolek (tavalise asjaajamispäevakorraga, mis kõikidele org-idele ja kirjavahet. liikmeile kätte saadetud).

30. dets. õhtul on kavatsatud ühiselt külastada „Vanemuise“ teatriendust.

31. dets. — vanaaasta õhtul on korraldat kursustevaheline ühine teelaud.

Osavõtt kursusest on tasuta. Samuti on osavõtjail kasutada maksuta ühiskorterid. Raudteel sõiduks saadakse hinnaalandus, mis seisab selles, et tagasisõidul tuleb maksta ainult esimese 50 km. eest, kuna edasisõit sünnib muidu.

Kursustele tulijaid palutakse sellest võimalikult varakult E. Noorsoo Karskusliidule teatada.

Noorsoo enesekasvatuse ja elureformi ajakiri.

№ 4

VIII aastakäik

1931

HARALD PELLO.

Noorile aatekandjaile!

„Ei ole ülevaid sihte
ilma ülevate inimesteta.“

Armsad aatekaaslased, sõsarad ja
velled!

Teile, kes olete tulihingelised, aina
tahate rutata, aina tormata kõrgete ja
kaugete sihtide poole, teile olgu pühendatud need read, ühelt, kes koos
teiega ruttab tuleviku Kaananisse.

Noored, aatekandjaiks meid nime-
tetakse! —

Kas väärime seda?!

Ühiskonna parandajaiks, õilsama
tuleviku loojaiks meid peetakse! —

Kas oleme seda?!

Kas oleme küllalt eetilised, küllalt
väärtuslikud selleks, et luua ideid, mis
on tõesti ülevad?

Kas ei mängi me sageli variseeri,
kas ei kanna me selleks aateid südames,
et peita nende alla oma hingelist
tühjust?

Kurb on, aga ma olen näind noorurid, kes karske oli karsklaste seas, viinasõber joodikute seas ja kes käed palvele kokku surus siis, kui teised ta ümber palvetasid.

Kas on niisugused meie seast aate-
lipu kõrgelhoidjad?!

Igaüks meist kannab südames osa sellest kõikuva-hingelisest noorest. Iga ühes meist on palju halba, palju egoistlikku, mis on aina takistuseks kaunide eesmärkide teostamisel.

Hüljakem too halbus, mis on peidet ilusate ideede vahele ja mis teeb sageli tuhmiks me mõttepärlid.

Püüdke olla eetilised ja vaimsed, püüdke saada ülevaiks inimesiks, et ei tarvitseks punastada, kui meid aatekandjaiks nimetatakse, et ei tarvitseks pilku põrandale libistada, kui meid kauni tulevikutempli ehitajaiks peetakse.

Noorsoo ülesandeid meie tänapäeva ühiskonnas ja vaimsuses.

(Järg.)

Kuidas aga anda seda sisekultuuri, isiklikku tahtedistsipliini, sotsiaaleetilisest vastutustunnet ja esteetilis-eetilist tunde peenendust? Need on uued küsimused, mida kõiki ei saa käsitleda nii lühikeses esitelmis. Kordan vaid: hoidke silmad lahti ühiskondlikkude mõjude ja vastumõjude nägemiseks, otsige ja teie leiateg! Harjutage ja teie saate meistriks! Nagu mujal, nii ka siin — välisilm, objektiivne vorm, organisatsioon, ja siseilma arendus isikukultuuris peavad käima käsikäes. Mõlemad on vajalikud ja mõlemad on tähtsad üheaegselt. Vaja on olla kõigepäält ise eeskujuks, kuid vaja on samal ajal ka teadlikult äratada teisi ja neid ühendada ning toetada organiseerimise abil.

V

Kuid tõesti, tõesti: karskus, isegi temaga kaasaskäiv kogu isiklik elureform (kui see on ainult isiklik) ei lahenda kaugeltki veel maailma viletsust.

On vaja uurida ja parandada ühiskondlikku elu sellisena, on vaja vähemalt tunda ka selle seadusi — niihästi raamatust kui elust endast. Rikkuse ja vaesuse, tööandja ja töövõtja, kapitali ja töö vahekorrad on, millest praegune inimene ei pääse mööda, kui ta tahab olla kaasaelav, ühiskondlik isiksus, intelligents, ja mitte vaid välistõugatav masinaratas. Ma ei usu, et nende probleemidega teotsemine oleks ka noorsoole nii hädaohtlik, nagu nüüd püütakse usutada ja hädaldada. Kahju ainult, et just siin vajalist objektiivset selgitustööd nii vähe teeb praegune kool ise, et see pea üldse ei kasvata poliitilisi, s. o. polis'e, riigi elust huvituid inimesi, poliitilist struktuuri tundvaid inimesi (mis ju sugugi veel ei tähenda kitsalt parteilisi inimesi!).

Just selle tõttu on võimalik, et noorsoo nii kergesti saavad oma kütkeisse asjade ühekülgsed esitajad, tõsiasiade võltsijad, niihästi äärmiselt pahemalt kui ka äärmiselt paremalt või ükskõik mis kitsasparteiliselt poolt. Ja viimaste ässitus, arvan küll, eriti kui see juhitud vähekriitilisele välisaktsioonile, on maale veel kardetavam, kui lihtsalt poliitiline uinutus mõnede tingeltangelit harrastavate või otse pummeldust juurutavate org-ide poolt. Ühed kasvatavad juure lihtsalt poliitiliselt ebateadlikke masse, teised aga sageli pimesijooksvaid ja meie kõigi kultuuri alust, demokraatiat, lõhkuvaid elemente.

Intelligentsi, keskkoolist tulnud nooruse eriülesandeid meie ühiskondlikus elus, arvan, on siis: kõigepäält süvendada ja kultuuristada meie ühiskondlik-poliitilist elu ja võitlust, juhtida üksikud huvirühmad enam riiklikele, terviku ja tuleviku edu arvestavaile seisukohtadele, taltsutada kitsaid rühmakirgi ja päevapoliitilisi kirgi, ühtlasi aga süvendada eri rühmade ilmavaatelisi aluseid. Nende, noorharitlaste ülesanne eriti on, kui nad järk-järgult siirduvad elu kaasmõjutama: aidata luua meie nii hetkelis-pinnapealsele tulelipp-parteidetele vähegi pidevamat programmi ja ettenägevamaid töökavasid. Sest on vaja mõlemaid, niihästi põhimõttelisi kaugemaid sihte, miks ei ka mõningaid üldiseid dogmasid, kuid igatahes veel enam ka tegelikku tänapäeva eluparanduse tahet ja oskust.

Ja siin on eriti ala, mis viimaseil aastail nõuab ikka teravamalt tähelepanu. Mulle näib, mitte partei ega ilmavaate põhinõuded pole meil enam nii olulised, vaid tegelik töövõime, teadmiste rikkus, inseneri

täpne ehitusoskus. Parteifraaslejad ja vaidlejad demagooge on meil küllalt, liigagi palju, kuid võimu kätte saades õieti valitsejaid, kavakindlaid juhtijaid veel liiga, liiga vähe. Sellepärast meie silladki nii sageli sisse langevad ja ettevõtted pankrotti jäävad. Mida meie riik praegu vajab, on esiteks: a u s a i d tööinimesi, ja teiseks ning eriti: o s k a v a i d tööinimesi. Anarhilise (kuigi ehk ideelise, see on odav!) laiutamise asemel igapäev nõuab ikka enam täpselt rehkendavaid meistreid. Selle vastu on patustet meie riigi algusest päälle kõige enam — nii „kogumehed“ oma pankade ja linavabrikutega ja Estooniatega, nii rahvaerakond oma Erkatidega ja mitmete muude plaanidega, nii tööerakond oma ETK-ga ja hiljutiste ebaõnnestunud tollimäärustega, nii sotsialistid oma e h i t u s k a v a t u sotsiaalpoliitikaga ja nii mõnegi streigi õhutusega, mille luhtumine oli ette näha, nii lõpuks kommunistidki oma 1. detsembritega ja senini jätkuvate rumalate lahinguõhutustega. „Laiutus, hooleetus, asjatundmatus“, need hukkamõistusõnad iseloomustavad mitmeti meie Vabariigi esimest aastakümnet, kuigi sellel tehtud nii palju ja saavutetki mõnel alal juba õige palju. Kui nüüdne noorsugu, 1930-ndate aa. noorsugu tahab täita tema aja ühiskondlikku pääülesannet, siis peab küll oma esimeseks hüüdsõnaks võtma ka tema: „koondamine“, kuigi mitte sõna praeguses päevakajalises rakenduses, vaid selle sõna esialgses, tavalises mõttes: jõu koondamine, süvenemine, kavakindlus, rehkendus! Fraaside ja unistuste asemel (või kõrval) uus asjalikkus, uus sihipärasus, uus funktsionalism kõigil aladel! See on kogu nüüdse maailma tunnuslause ja peab olema ka meie, kui tahame püsida.

Meie oludes ei saa sest teha kavasid nii täpsed nagu on vene „pjatiletka“ või nagu Mussolini samuti väga süstemaatiline ehituskava. Meie ei taha nende läbiviimiseks tarvitada nii valjusid, vägivaldseid ja isegi veriseid abinõusid. Meil pole võimalik iga aasta üht või paari mil-

joni meest lasta tappa või nälga surra nagu Venes. Kuid mida kindlasti peame õppima enam, mida kogu maailma demokraatia peab õppima enam, see on — pääseda a n a r k i a s t, kuhu praegune demokraatia, liigne, paheline rahademokraatia on viind. Häda, see on mis meid praegu sunnib tõstma kõigil aladel otse eluvaateks: mitte midagi alustada, mis pole ette rehkendatud kindlalt, ei millelegi kuldada jõudu, mida mujale võiks rakendada ratsionaalsemalt ja produktiivsemalt. On vaja kindlakäeliselt kärpida kõik liig-individualistlikud kõrvalhüpped, olgu nad siis lihtsalt laiutavad tujud, jõu, või vara, või aja kulutused isiklikus elus või vähemtarvilised ettevõtted riiklikul või majanduslikul alal.

Nii kurb kui see ehk ka kuulub: meie aja hüüdsõna pole mitte enam „vabadus üldse“, nagu vahest aastat 15 tagasi, vaid kindlasti „vabadus milleks“, vabadus teatavaks sihiks, mitte milgi tingimisel anarkiaks. Venes on see veel kitsam — vabadus ainult kommunistlikuks ülesehituseks. Meil on selleks sihiks väliselt palju laiem, kuid samuti tugevasti piirav: vabadus ainult demokraatlik-sotsiaalseks ülesehituseks! Kõik mis üleselle, on kahjulik, või praegusel korral vähetähtis, on toredus.

VI

Mis saab teha sel alal noorsugu? Seda on raske öelda lühidalt, igal alal on ülesanded nii erinevad. Kuid ühiselt kõigi alade kohta: noorsoo eriülesanne on end just sellisele elu- ja töökäsitlusele ette valmistada, end isiklikult harjutada. Ning just see ongi temale praegu kõige raskem! Sest noorus on oma loomuselt kõike muud kuid mitte rehkendust ja kokkuhoidu armastav, mitte ratsionalist vaid romantik, mässumeelne, impulsiivne, kärsitu, vabadust ja nimelt ka „metsikut“, anarkiavabadust elu ülimalt väärtuseks pidav. Kahju küll, teid, praeguseid noori ei

võta enam vastu ka ühiskonna nooruslik ajajärk nagu aastat 10—15 varem. Kahju küll, kogu Vabariik ja kogu pärastsojane ja pärastrevolutsioonine Euroopa, ligi loetud Venemaa, on välja jõudnud oma uuest nooruri-aastakümnest, halli reaalelu ja küpseva teostuse aastakümnesse. Noorsoo esisukohalt vaadates „kuldsest ajast“, suurte elamuste ja žestide ajast on ta tulnud raudsesse aega, karmi ja külma ja ma-

Ärge kartke: seegi aeg ei tarvitse tappa teie noorust, teie veel elavat elu! On raske, kuid pole võimatu olla vaba ja noor ka ainult ühes sihis, ülespoole juhtivas sihis, mitte ainult anarkiliselt pahvatada laiali igas suunas. Veel enam, võib olla ka nooruslikult vaimustet kindlasihilisest ehitusilmavaatest ja ühiselt tunnustet töökavast, jah, innustuda isegi olude mõjul pääle surutud tööko-

Kapustin.

Tuisk.

sinlikku. On loomulik, et sest tekiavad konfliktid teie noores hinges. On isegi loomulik, et see aeg, meie praegune aeg tundub teile olevat võõras, et te sellest meeleldi hoiaksite kõrvale, kas siis põgeneksite loodusse või ainult tantsusaalidesse või koguni pummelduslokaalide uimastusse. On arusaadav, et mitmed teist üldse ei taha endale võtta seda rasket kohustust, mis tähendab mõiste intelligents, see on: elada kaasa kohustuslikult ja aktiivselt ühiskonna eluga, kõiksuse eluga.

Mis teha — aeg on raudne ja nõuab, mitte enam ainult unistus-rootsilist ja revolutsioonilisfraasilist, vaid raudset noorust, distsipliineritud, rakendetjõulist noorust.

hustusest. Vana saksa tark on kord annud õpetuse tõelisest vabadustest:

Von der Gewalt, die alle Wesen bindet,
befreit der Mensch sich der sich
überwindet.

Ja see on elutarkus, mida ikka jälle vajab ka meie aeg. Ärge imestage: samas vaimus aina kordab ja sugereerib seda isegi praegune vene noorus, kord nii anarkiline ja ainult-revolutsiooniline. On vaja armastada ja võib armastada täpset kohustust, võib innustuda ka distsipliinist ja kalkulatsoonist, innustuda ka piasjade täitmisest, kuna just neist ripub suur siht. Kui mõni noorus küllalt armastab seda suurt, ta võib end kasvatada,

(ma ütlen kasvatada, mitte iseendast olla), ta võib harjuda suuresti tundma ka seks vajalisi väikeasju.

Ja jällegi eriti karskusülesanne on hääks eelkooliks selliseile palju suuremaile ülesandele, kõigepäält selleks, püsivatahteliseks ja endpiiravaks, karmmõistuslikuks elutööks. Mitte asjata pole olnud pea kõik suured teadlased karsked, samuti suured insenerid Edisoniga eesotsas, suured majanduslikud ettevõtjad, suured ühiskondlikud ehitajad. Luuletaja, kunstnik — jah, seda rahvast juba ei saa teha karsklaseks, see võib (ma ei ütle, et peab), võib elu näha ka läbi udu. Tõsi elu uurija ning tööelu-vormija aga peab olema kaine ja täppis kui masin. Ja praegune aeg on masina aeg, mitte romantilise luule aeg. Meie aja luuleltki nõuame mitte magedatudust meeolutsust, vaid tõelise elu näitamist ja eluvajaliste aadete kunstiväärtuslikku sisendamist, eritöövajaduse tundetoonistamist, üldise ehitus- ja loomistahete eksalteerimist. Ainult seda täitev luule on õige meie aja luule, õige funktsionalistlik, mitte üksi elulähedane vaid ka eluvajalik luule.

VII

Tuleme ikka jälle kõnelema seesmisest inimesest, vaimlisest inimesest. Ühiskondlik ideekus, vastutustundlik ausus ja rehkendav oskus, need kolm isiku, või vähemalt isikuil põhjenevat põhivoorust on, mida ikka jälle peame rõhutama, eriti noorusele. Kas me viimati nii ise ei tee ainult fraase? Kas me ehk ainult ei moraliseeri? Kas ma ei lugend äsja ühest muidu sümpaatsest noorsooväljaandest ühe meie vanema parteiteoretiku sõnu: „Uue ühiskonna loomiseks on ometi vajalised mõlemad elemendid, nii inimisiku vaimline kasvamine kui ka olukord, mis soodustab sellist kasvamist, nii kultuuriline kui majanduslik vastetsünd. Viimase ülesande teostamine on aga kergem, sellepärast saavutatakse see ka ennemini.“

See lause näib olevat õige, kuid on ometi vale. See on vale ja kahjulik eriti siin, kui seda demagoogiliselt tarvitatakse selleks, et tühisena näidata ja ainult moraliseerimisena mõnitada nende tööd, kes oma eri-ülesandeks on seadnud just selle inimisiku tuleviku-kasvatuse, see on kahjulik eriti siis, kui üldse mõnitatakse neid hingeomadusi, mis on kõige mõjurikkamad inimese tahte uuestiloomiseks, nii eetilisi ja religiooneid tundeid. Muidugi, keegi vist ei usu praegu meil enam, et võiks inimesi muuta ideaalseiks päris ilma vastavate oludeta, jah — mõlemate, nii isiku kui olude muutus peab käima käsi-käes. Kuid olude muutus ilma vastavate isikuteta ei ole kergem, vaid lihtsalt võimatugi. Vastavate inimeste, vähemalt teatava hulga inimeste kasvatus, õige uue maa soola kasvatus peab käima eel. Ja just nimelt mitte ainult lõhkujate, vaid uue ja parema ehitajate, ehitada tahtjate, võijate, oskajate, nende inimeste kasvatus on olulisim. Meie ei taha enam end anda näit. selliste oskamatu inimeste katsejänesteks, kes on nüüd juba üle 10 aasta asjatult püüdnud luua elu endisest paremaks Venemaal. Meie ja kogu meieaegne Euroopa on skeptiline, on rehkendav, ta ootab ära: kas säält miljonite veremerest tõesti tõuseb mingi vähegi õnnelikum kord, kas see uus töösundus on tõesti parem kui senine kapitali oma ja teiste parandusvõimaste oma. Meie ratsionalistlik, ettevaatlik, rehkendav aeg on umbusklik ka teissuguste revolutsioonide vastu, teiste kavade vastu, mille õnnestumine pole juba ette küllalt selge. Praeguse demokraatliku valimisviisi juures oleks ju kogu ilmas näit. sotsiaaldemokraatia võind olla absoluutses enamuses ja oma teooriad teostada; mitte masside teadmatuses ei seisa nende tagasihoidluse pääpõhjus, vaid nende umbusalduses: kas selle teooriaga ja ühtlasi selle vaimsusega, nende inimestega saab ehitada juba nüüd midagi

tõeliselt paremat. Ja samuti muidugi suhtub teine osa rahvast kapitalismi kaitsjaisse. „Ootame ära“ kõneleb meie valitsevate hulkade terve mõistus: mitte teooriad ja fraasid pole olulised, vaid tegelikkus üksi tõestab kummal on õigus. Ja seda peab tõestada võima ka väiksemas ulatuses, kuigi vahest mitte nii hästi kui keemik oma katsega või mehaanik oma masinamudeliga. On tarvis omada teatav hulk inimesi, kes on küllalt sotsiaalsed, ausad ja võimelised, et ajada ka ühiskonna või mingit ühisasja nagu oma, mitte võltsides, mitte pankrotiga, mitte ebaratsionaalselt laiuatades. Mõnigi kõigest tunnustet tõsiasi, näit. et meie ühistegevus lokkaks praeguse uppumise asemel, — see üksi võidaks temale, rohkem pooldajaid kui kümme ilusat kõnet. Mõnegi aasta statistika, mis näitaks, et meie riigiettevõtted töötaksid tõesti sama hästi kui eraettevõtted, aitaks kaasa riigisotsialismi ja teeks üldise sotsialismi aate sisendamiseks enam kui kõigi nende aastate sõnaline kihutustöö. Ja niihästi sotsialistid kui ka iga teine partei ja vool võidab omale poolehoidjaid ikkagi kõigepealt sellega, kuipalju ta näitab oma tugevust tegelikus ehitusoskuses — ning vahest veelgi enam: tegelikus moraalses tugevuses, inimeste õiges hindamises ja kasvatuses, aga mitte pankrotmeistreid veelgi kõrgemaile oma juhtide kohtadele sokutades!

VIII.

Isikuid enne kõike, tahtekindlaid, kavakindlaid isikuid, ausaid ja oskavaid isikuid enne kõike — see on nüüdisaja peanõue, ja eriti selle vaate omanduses ja enda kohta rakenduses näen ma ka meie noorsoo suurimat ja tähtsamat ülesannet meie tänapäeva ühiskonnas ja vaimsuses. See on nimelt noorsoo eriülesanne. Sest nii kurb kui see on, vähemalt kõrvaltvaatajale paistab: meie praegune juhistik, jah

mitmeti meie intelligents on tugevasti korrumpeeritud, on demoraliseeritud kõigepäält oma isiklikus koosseisus. Meie intelligentsis ja meie valitsejais on liiga vähe inimesi keda võiks usaldada, vähe, kelle austahegi seisaks väljaspool kahtlust, eriti aga ülenägev, õietirehkendav juhtimis-oskus. Meie kitsad olud otse vägisi kisuvad inimesed seesmiselt venivaiks, eetilispõhimõttetuiks olupoliitikuiks — sageli ei oska teha vahet enam mingi partei esindajate vahel: kõik ongi valitsuses ainult oma isiku ja oma unupoegade esindajad. Meie tõusiklik algupära on meile jätnud nõrgaks eriti meie moraalse selgroo: meie ei pääse kuhugi praegusest ummikust, kui ei tõuse uus, seesmiselt tugevam, kohustustundlikum sugupõlv, kes tugeva distsiplineeritud hulganä sunnib siin maal maksma hakkama õiglasemat ja ausamat vaimu.

Ja selle eetilis-sotsiaalse aususe ja oskusvõimelise elureformi vajadust ma pean endastmõistetavaks eriti selles organisatsioonis, kes on juba annud oma töötuse füüsilise elureformi teostamiseks. Ma loodan, et need, kes vähemalt ühel alal on juba harjund end valitsema ja distsiplineerima, seda võivad ka teisel, kõrgemal ja raskemal astmel: et nad võivad just sellest oma noorte liidust moodustada otsekui vandeseltsi, kes ei luba endale ega teistele vastutuseta, ebaausat ega ühiskondlikult kahjulikku elu ja toimingut, vaid kes nagu üks mees asub võitlusse korruptsiooni vastu endas ja ümbruses, kuni see peab kaduma.

Jah, ma arvan isegi, et selleks eetiliseks uuestisünniks (ilma milleta meie ja me riik hakkub, see on peaaegu kindel!), et selleks on vaja kasutada kõik vajalised abinõud, ja et tahe selle poole on vaja kasvatada otse fanaatiliseks ja religioosseks. Arvan üldse, et see uuestisünd ei õnnestu ilma religiooni kaas-

abita ja et just viimase reformiks ja uuestielustuseks ka noorsool on oma suured ülesanded. Mitte komso-moletslikud jumalatud ega ainult-negatiivsed kiriku vastu võitlejad ei aita meid, vaid positiivsed usureformaatorid, kes kõikvägeva jumaltüranni asemel meid viivad kontakti elu ja kultuuri põhijõududega, kõikjal avalduva elu- ja kultuuritahtega. See pole mitte kõikvägev ja siis ka kõige eest vastutaja, kuid see on võitlev jumalus, kes ootab kaasvõitlejaid igast ühest meistki. See ei tööta meile tasu ainult päale surma, vaid elav ühtekuuluvus tema igavese, maailmatäitva ja püha sõjaväega on juba iseendast paradiis ja

ekstaasevõimaldav tasu, mis laseb olla õnnelik isegi tema eest sures.

Kui karskusmeelse elureformi ja oskusvõimsa sotsiaalreformi tahtega meie noorsugu valdab ka see püha kõiksuslik ühtlustunne, siis alles on viimaks saavutatud see uue elutundega, harmooniline ja jõuline uus inimene, kes päästab meid ja kogu meie aja tema praegusest igakülgsest kriisist.

Kas ma olen väga paljunõudlik, kui ma selle uue elutunde algatuse ja teostuse pean eriti meie noorsoo, siinse noorsoo isiklikuks ja rahvuslikuks ülesandeks?

„Kevadikule“ kirjutand prof. KONSTANTIN RAMUL.

Kuidas õppida ?

Väga sagedasti õppimine ei anna küllalt häid tagajärgi mitte sellepärast, et ei taheta õppida, vaid sellepärast, et ei osata õppida. Anname järgnevas vastava kirjanduse põhjal mõned lühikesed juhatused selle kohta, kuidas õpinguid korraldada, et võimalikult vähese aja ja jõu kulutusega jõuda võimalikult häadele tulemustele.

Esiteks mõned üldisemat laadi juhatused:

1) Hoi a end häades füüsilistes tingimustes. Selleks sea endale kokku kogu päeva jaoks plaan, määrates kindlaks tunnid töö, jalutamise, mängu, magamise jne. jaoks. Sellest plaanist pea kinni. Vaata, mida, millal ja kui palju sa sööd.

2) Vaata, et välised tingimused oleksid soodsad õppimisele: et toas oleks vaikne, paras valgustus, paras temperatuur, et laud ja tool oleksid küllalt mugavad jne.

3) Ära asu tööle seisukorras, mis raskendab töötamist, näit. kui sa oled väsind, või kohe peale söömist, või kui sa ei ole küllalt terve jne.

4) Asu tööle igakord otsekohe. Ära lükka seda mõnel ettekäändel edasi, ära oota, kuni sulle tuleks vastav tugu jne.

5) Tööta mõttega, et sa õpid selleks, et õppida ja meeles pidada. Püüa lahti saada mõttest, et sa õpid õpetaja jaoks.

6) Tööta täie jõuga.

Edasi mõned juhatused, mis käivad enam õppimise, eriti päheõppimise „tehnika“ kohta:

1) Peale intensiivset õppimist, eriti uue materjali õppimist, puhka mõni aeg, enne kui mõnele teisele materjalile üle lähed. Nii õppides on meelespidamine parem ja kestmam.

2) Niisuguse materjali päheõppimisel, nagu mõni pikem luule jne., loe seda läbi igakord tervelt, algusest lõpuni. Niisugune õppimine — tervelt, kuigi ta alguses paistab raskem olevat, annab üldiselt paremaid tulemusi kui õppimine osade kaupa.

3) Katsu nii palju kui võimalik teat. materjali õppimist jaotada pikema aja peale, vähemalt õhtu ja järgmise hommiku peale. Nimelt on katsete läbi kindlaks tehtud, et tööaja jaotamine õppimisel annab tuntuvalt paremaid tagajärgi, kui töö kuhjamine. Näit. kui teat. materjali (tekst, rida sõnu, rida arve jne.) läbi lugeda korraga 12 korda, siis ei ole selle meelespidamine mitte nii häa, kui lugesed

kolmel järgneval päeval iga päev 4 korda, või — mis veel parem — neljal järgneval päeval iga päev 3 korda, või kuuel järgneval päeval iga päev 2 korda.

4) Õppides teat. materjali, näit. päätükki ajaloost, ära loe seda ainult mitu korda järgimööda läbi, vaid olles selle üks kord läbi lugend, hakka seda kohe ise endale üles ütlema, iga kord, kui ei lähe enam edasi, raamatust järele vaadates. Oled sa niiviisi kõik ükskord üles öelnud, tee seda uuesti ja uuesti, kuni kõik on hästi ära õpitud. Niisugune õppimine mitmekordse ülesütlemise ehk retsiteerimise kaudu annab palju paremaid tulemusi kui õppimine ainult mitmekordse läbilugemise kaudu.

5) Katsu õpitavat materjali enne selle õppimist iga kord võimalikult hästi läbi mõelda, temast võimalikult hästi ja täielikult aru saada. Nimelt on õppimine ja meespidamine suurel määral kergendat, kui õpitava materjali elementide vahel on olemas loogiline ehk mõtteline side (või meie ise oleme niisuguse sideme kunstlikult loond). Näit. on palju kergem ära õppida niisugused sõnade paarid, nagu: raamat — teadus, telegraaf — sõnum, raadio — muusika jne., kus on paarisiseivate sõnade vahel olemas mõtteline side, kui niisugused, nagu: raamat — leib, telegraaf — jõgi, raadio — kartul jne., kus niisugune mõtteline side puudub.

Ärpäd Szèlpäl.

Legend Noormehes, kes otsis ja leidis inimese.

Pärast seda kui surmati igasugune usk ja südameist kadus igasugune lootus, jäi veel üks inimene, kes veel ootas ja armastas. Ta oli noor ja ilus nagu lehis noor puu kevadel, tugev nagu sihvakad põdrad, naiseta ja üksinda nagu päike. Tema huultelt ei lahkund naeratus, tema otsaesiselt lahkus, tema vaatest häätahtlik huumor ja tema südamest usaldus. Ja kuigi tema ümber mahalöödud silmil käisid inimesed ning hoidsid tast eemale, kuigi nad teotasid jumalat ja laimasisid, pilkasisid ja naersid teda — tema süda jäi lihtsaks ja puhtaks. Tema ei otsind inimesi ega hoidnud neist eemale, ta ei ülistand ega teotand jumalat, tema ei olnud passiivne vaatleja ega aktiivne osavõtja. Ta oli lihtne inimene. Ta laulis laule enda hääs meeles, kuigi neid keegi ei kuuland — sel ajal ei lauldud. Ta andis nimesid lillile, kuigi keegi ei hoolind nimedest, sest sel ajal ei vaadeldud lilli; ja muinasjutte ta jutustas, kuigi keegi neid ei mõistnud. Sel ajal lastel ei olnud aega kuulata muinasjutte. Inimesed kokkupigistat suil ja suletud südameil töötasid ja vaikusid. — Nuteti, kui sündis laps. Ainult tema käis rõõmsal südamel. ootas ja armastas.

„Halatsemisväärt ogar!“ ütlesid inimesed temast. „Tema ei näe asjade olemust, tema ei tea, et kõik on tühine.“

„Mu kallid õed ja velled!“ ütles Noormees. „Ma ei ole ogar. Minu nägu peegeldab teie tõsiseid nägusid. Minu huumor toidab end teie poolt unustet jõududest ja mu usaldus on teie jõudude kaal. Vaadake ümber — kui väga ilus on ilm!“

„Vaiki,“ urisesid vanad. „Meie ei taha näha su ilma, unistajate, laisklejate ja lollide ilma. Kindlasti sa tahad meid viia hukkumisele. Sellised nooredmehed; nagu sina, on põhjustand meile juba küllalt õnnetusi.“

„Jah, jah, kindlasti,“ tõendasid noored. „Tööta ka sina, ja ära palveta, siis ei evi sinusugused enam niisuguseid kalduvusi sellisele maaniale.“

„Töötada? Milleks?“ naeris Noormees. „Selleks, et ma pean end sulguma ääretute väljade, lõhnavate lillede eest, selleks, et sepikodade soojas õhus külmeneks ka minu süda, ja lõppude-lõpuks ma muutuks vanaks kerjuseks?“

„Sa ei ole ju ogar!“ ütles üks paljudest, kelle süda oli kõige enam kivinend ta omast saatusest. — „Sina elab vabaduse kurat.“

„Hukake, hukake mässaja!“ urises hulk.

Siis jooksis Noormees metsa.

„Mida otsid sa meie seas?“ küsitlesid teda puud. „Inimese kodu on inimeste hulgas.“

Siis jooksis ta mägedesse.

„Mida otsid sa meie seas?“ küsitlesid teda mäed. „Inimese kodu on inimeste hulgas.“

Siis ta jooksis vee juurde.

„Mida otsid sa meie juures?“ küsitlesid teda lained. „Inimese kodu on inimeste hulgas.“

„Kuhu pean ma siis minema?“ küsis Noormees. „Kes on too, kes võtaks südamlikult inimest?“

„Inimene!“ — vastas temale kaja.

„Miks siis ajavad inimesed minu ära?“ küsitles ta taimi. — „Sest et oled noor ja juhid tähelepanu nende hävinemisele.“

„Jah, noorus evib mõiste hukkumist; aga miks hurjutavad mind seepärast inimesed?“ küsitles ta kive.— „Sest et sa oled ilus ja tuletad meelde jumalat.“

„Jah, iludus evib oma mõiste jumalas; aga miks hurjutetakse mind?“ küsitles ta laini. — „Sest et sa tugev oled ja tuletad meelde nendele nende nõrkust.“

„Oh, küll mõlemad, tugevus ja nõrkus, evivad oma mõiste inimeses; oh, miks ikka hurjutetakse mind?“ küsitles ta Päikest. — „Sest sa oled üksinda!“ vastas Päike.

Siis karjatas Noormees. — „Oh, mina rõõmustan hommikut, rõõmustan päeva ja ööd, lauluga tervitamist oma ärkamist ja lauldes ma uinun. Ma kallistan taimi, ma laulan mägedest, ja ma olen õnnelik laintes. Kõik, mis oleleb, on mu kaaslane ja vend.“

„Inimene evib kodu inimeste hulgas,“ vastas Päike. „Mitte hommikus, mitte öös, mitte laulus ja mitte lillis, mägedes, loomis või muinasjutes ära otsi inimest, vaid inimeses endas.“

Ja Noormees tuli tagasi inimeste hulka. Ta kandis endas puude sihvakat-kõrget kasvu, mägede vabadust, vete imekiirust, tuule värskust ja

loomade selget vaadet... Ja teda ei kohelnud inimesed ja ei tülitand teda.

Noormees läks ühte suurde linna, kus elas väga palju inimesi. Ja ta kohtas tütarlast linnas.

„Kindlasti te otsite mind,“ ütles tütarlaps.

„Ma otsin inimest,“ vastas Noormees, ega vaadand temale.

„Ma teadsin, et te otsite mind,“ ütles tütarlaps ja vaatas Noormehet.

„Kas te ootasite mind?“ imestas Noormees.

„Ma ootasin teid,“ vastas tütarlaps. „Ma kindlasti teadsin, et te tulete, see, kes otsib inimest.“

„Olete te siis inimene?“ küsis talt Noormees.

„Minust puhkeb inimene!“ vastas tütarlaps.

Siis vaatles teda Noormees. Ja ta leidis tema silmis Päikese elustavat valgust, tema hääles hiili kerget laulu, tema üsas tormi sügavust, tema kehal taime siidi, ja nende võidutsevas armastavas kokkusulamisises sädeles hetkeks ja puhkes uuesti elumõte.

„Ma olen õnnelik,“ ütles Noormees. „Ma leidsin elu. Ma tahan töötada. Töös leitakse õnne. Ma tahan harida põldu, seks et evida toitu, tahan ehitada maja, et evida elamut; ma teen riideid, et riietada end. Ja omas hääs meeolus ma teen aurumasinaid ja elektrimootoreid, et võita kaugusi, et kiusata elemente, ja et vallutada kogu maailma.“

Aga inimesed sel ajal vabrikuis töötasid kummargil päil, kokkupigistatud huulil ja lootusetult. Pandi nende musklid, kehad, meeled ja üdi suurisse kataldesse ja nad vahetpidamata ainult töötasid ja töötasid. Ja müras masin. Kunagi ei küsitlend neilt keegi: milleks; kunagi ei küsitlend neilt keegi: kuidas. Nemad ainult töötasid.

„Töötage, sest see on seadus!“ ütlesid liigsöönd inimesed.

„Töötage, sest see on kohustus!“ ütlesid tööjuhatajad.

„Töötage, sest te olete tugevad!“ ütlesid targad.

„Teie õlul lamab valmistamine ja ühiskond!“ ütlesid kõnemehed.

Ja nemad, tuhanded töölised ja paljud-tuhanded töölised vaikisid. Masinad mürasid, rihmad teravalt kriikusid, vasarad mürtsusid — ja nemad vaikisid masinate kõrval. Sepikojas leegišes ja hukkus nende üdi, musklid ja kõik nende lootused. Ja müras masin, mürasid masinad. Nemad ainult töötasid, töötasid. Keegi neist ei evind möisa. Nende ümber olevad laiad väljad ja suured mõisad kuulusid ühele ainsale inimesele, kes ise ühtegi korda ei löönd kirka hoopii maasse. Maja nemad ei evind. Elati kaheksakümne kaupa ühes väikses õhutus toakeses. Ilusad paleed oma avarate, õhurikaste tubadega olid koguni tühjad.

Nende riided olid rābaldund, kuid kes võis osta uut. Riided aga mādanesid suurte hulkadena kaupmeeste mitmekordseis magasines. Ja neil oli ka vähe süüa. Aga jahu puutumatumalt hallitab suuris aidus. Oh, juba kaua ei ole ühtegi, kes võiks meelde tuletada töömõistet. Ainult hirmus, surmav masin elab. Ja nemad töötavad, kokkusurutud suil — hāāletult.

Sel ajal valitses kapital.

„Mina tahan töötada inimeste hulgas!“ ütles Noormees ja läks liigsöönd inimese juurde.

„Ainult sel viisil võite te saada inimeseks, hāā poeg, kui töötate,“ ütles liigsöönd inimene, ja saatis tema tööjuhataja juurde.

„Ainult sel viisil võite teie jääda meie hulka, kui te töötate,“ ütles tööjuhataja, ja saatis tema sepikotta.

„Ainult selviisil võite te elada, kui te töötate,“ ütlesid targad ja panid tema õlule palju tööd.

„Te olete valmistuse ja ühiskonna võti,“ ütlesid kõnemehed, kuid ta ei mõistnud nende kõnelusi.

Ta ainult seisis pöörlevate rataste vahel, jooksvate rihmade ja vabisevate vasarate vahel, oma seltsimeeste vahel — tegevvalt ja võimukalt, nagu suvine päike omal kulminatsioonil.

Kogu inimsaatus möllas ta silmi ees ja ta tunnetas juba selgelt ja kindlalt mõistet tööst. Tema südames puhkesid laulud õnnelikest inimesist

ja hümnid õnnelike saatusest. Tema pääajus kasvasid mõtted solidaarsuse müsteeriumist, ühisest saatusest ja kõigest, millest vaikisid tema tuhanded ja tuhanded seltsilised.

Ja nüüd see vägev vaikus leidis Noormehes tee ja võitis mõiste, ja kõik nende haletsemisväärt inimeste mured, piinad, unistused ja lootused hāālitseisid, tagusid, mürisesisid ja mürtsusid tema tugevais luis, värskes kehas, selgeltnāgevas ajus, noores jõus ja Noormehe võidutsevas laulus, mida ta nüüd viskas kui viimast toitu katlasse.

Nagu tardund rusikas õhus, katkesid tagumast haamrid, kangestusid rihmad ja ākitselt hirmus ja peatus masin! Vaikis masin! Ja laulis Noormees, laulis Noormees ja laulsid töölised.

Siis viidi Noormees liigsöönd inimese juurde.

„Miks peatasid masina, rumal? Kas sa mõtlesid sellele, et ilma masinata sureme nālga? Meie sureme nālga, sina ja ka mina. Ja ma olen nāljjane, olen nāljjane!“ karjus liigsöönd inimene.

„Miks peatasid masina, ogar?“ küsis talt tööjuhataja. „Kas sa mõtlesid sellele, et ilma masinata sureme nālga? Kas sa tead, et sa meile kõigile teed pankroti. Mida pean ma nüüd tegema?“ nuttis tööjuhataja.

„Miks peatasid masina, juhm?“ küsitlesid teda targad. „Kas sa tead, et selviisil hukutad kogu nüüdse valmistuse, saadad segadusse valmistusekorra ja meie langeme loomalikku ellu. Mida teeme, mida teeme?!“ mārattesid targad.

„Miks peatasid masina, loll?“ küsitlesid kõnemehed. „Kas sa ei tea, et ei tohi peatada masinat, vaid vastupidi, pead teda valdama ja pead teda panema üldise huvi teenistusse. Ja see on ühine huvi, et kõik saaksid söönuks. See on ühine huvi, et kõik saaksid tööjuhiks. See on ühine huvi, et kõik saaksid targaks. See on ühine huvi, et kõik peaks rāākima. Kuid sa jātsid meid ilma kõigist meie võimalusist!“ tōinasid kõnemehed.

„Ära nuta, oh liigsöönd inimene, ega teie tööjuhataja, ega ka teie, targad ja kõnemehed, ärge nutke. Ma tulin teie juurde, inimeste juurde, põldudelt, mägedelt, päikese juurest, vabast õhust ja mu kallima sülelusist, ja nüüd mina juhin teid ka inimeste juurde, et teist saaks tõelised inimesed,“ vastas Noormees.

„Peame minema tööliste juurde!“ ütlesid kõnemehed.

„Peame minema tööliste juurde!“ ütlesid targad.

„Peame minema tööliste juurde!“ ütles tööjuhataja.

„Peame minema tööliste juurde!“ ütles liigsöönd inimene.

Ja nad läksid tööliste juurde. Ja nägid töölisi ning kuulsid neid laulvat.

„Võimalik, et nad karjuvad leiva järele?“ küsis liigsöönd inimene.

„Võimalik, et nad karjuvad töö järele?“ küsis tööjuhataja.

„Võimalik, et nad karjuvad teaduse järele?“ küsisid targad.

„Võimalik, et nad karjuvad vabaduse järele?“ küsisid kõnemehed.

„Ei,“ vastas Noormees, „nemad ei karju, nad laulavad — hoolimata, et nad midagi veel ei ole saand; nad leidsid ainult tee. Ja nad tunnetasid töömõiste. Ja töömõiste on saavutu-

ses. Ärge kartke liigsöönd inimesed, tööjuhatajad, targad ja kõnemehed, ei katke töö, ega peatu valmistus. Jätke töö ja valmistus, kuid mitte kapitalile. Võitmatu elutahe võidutseb, ja õnnelik on see, kes sünnitas inimese.“

Ja laulsid tööliised. Ja nad läksid läbi metsade, mägede, vete, kivide ja läbi kõigi eluavalduste. Nad läksid läbi hiili ja tormi, läbi unede ja unistuste. Ja nad läksid, läksid...

Siis nad viimaks jõudsid eneste juurde. Ja nad leidsid sidemeid igasuguste eluavaldustega. Ja nad märkasid endis elutahet ning elutahtes nad tundsid oma enda tahet.

Siis kõneles Noormees nõnda, siis kõnelesid tööliised nõnda, siis kõnelesid nõnda kõnemehed, targad, tööjuhataja ja liigsöönd inimene:

Töö mõiste on valmistuses, valmistus ühiseks tarvitamiseks, ühine tarvitamine inimeses ja inimene elus.

Ja sündis uuesti usk, südameis puhkes lootus ja õitses armastus.

„Ma olen õnnelik!“ ütles Noormees, „ma leidsin inimese.“

Sel ajal lõhnasid lilled, viljakad põllud ja terved lapsed naeratlesid Päikesele.

Eesti keelde — Johan Kärse †.

EDUARD KUBJAS.

Näitlik vaidluskoosolek noorsootegelaste kursusel.

Vaidluse ehk mõttevahetuse eesmärk on tõetsimine „ühismõtlemise“ abil. Vaidluseks valitakse mingi küsimus, millest loodetakse, et see asjaosalisi suudab huvitada ja nende tasapinnale on enam-vähem kohane. Keegi võtab oma pääle valitud küsimusega lähemalt tutvumise (alustaja, referent) ja koosolekul lühidalt esitamise (alustus). Küsimust tuleb valgustada mitmest eri seisukohast. Pääle alustaja valmistab end veel keegi ette alustusest erinevate seisukohtade esiletoomiseks (vastuvaidleja, oponent). Selleks ta varem üldjoontes tutvub tarbekorral alustaja seisukohtadega. Oponenti ülesandeks on pääle

muu vaidlusi n. ö. „käima“ panna. Teisel aga ei tarvitse kohe alustaja järele ühekorraga kõiki oma väiteid esitada, vaid parem on kui neid vaidluse elustamiseks hoitakse ka tagavaraks, eriti kui koosolekul on märgata passiivsust. Paradoksidki pole sageli üleliigsed mõtlemise ergutamisevahendina. Silmas pidades vaidlusküsimuse laadi on sobival korral kohane soovitada vaidluskoosolekust osavõtjatele kirjanlust ja muid võimalikke allikaid küsimusega varemalt tutvumiseks. Vaidluste viljakust niisugune ettevalmistus mõjustab hästi.

Vaidluskoosoleku juhatajal tuleb hoolitseda, et vaidlused liiguksid asja-

likkuse piirides ega kalduks ainst kõr-
vale. „Temperamentlikkust“ ei tule pi-
dada eriliseks paheks, sest ta suurendab
elavust ja annab asjale isikupä-
rast „värvi“, kuid siin varitseb ligidal
eba-asjaliku ägestumise hädaoht, mi-
da loogiline mõtlemine ja „külm“ mõis-
tus väga kardavad. Eriti vilumatud
vaidlejad komistavad sageli selle otsa,
lähevad isiklikuks ja muutuvad tihtigi
naeruväärseks. Mõni vilund vaidleja
just vastase ärritamisega katsubki te-
da reast välja lüüa, sest enesevalitse-
mise kaotand inimest ei saa enam keegi
tõsiselt võtta. Valitsetagu seepärast
end kõvasti. Sõnavõttud ärgu olgu
määratu pikad nagu sagedasti kom-
beks. Lastagu ka kaaslastel ennast
väljendada.

Jätagu vaidlustes ära trikid, sest
tõde põgeneb nende eest, jättes trikki-
de kasutajale ainult tõe illusiooni ja
välise võidu, sedagi mitte alati. Trik-
kidega vaidluses vastast lüüa katsuda
tähendab trikimehe vaimlist jõuetust
mõistuse argumentide kasutamiseks.
Soov vaidluse puhul oma vastasest iga
hinna eest üle saada näitab, et inime-
sele pole tähtis asja sisuline külg, vaid
võitja väline hiilgus. Tõeline ja asja-
lik vaidleja tunnistab ilma kõhklemata

vastase seisukohad, kui ta leiab need
olevat põhjendat.

Alustaja harilikult oma alustust lõ-
petades esitab koosolekule ühe või
rohkem väiteid (teese), millesse on
kokku surutud küsimuse üdi. Vaidlus
peab siis keerlema teeside ümber.
Vaidluse lõpul kas koosoleku juhataja
või alustaja teeb lühikese kokkuvõtte
vaidluse tulemustest.

Jõulu vaheajal peetaval noorsoote-
gelaste kursusel on vaidlusteemiks

„Taktiline ja aumehelik
kaasinimeste kohtlemine
kõrge kultuurilise tasa-
pinna tunnusena.“

Selle teemi kohaselt alustaja esitab
järgmised seisukohad:

*Meie suhtumises kaasinimestesse
ilmneb üldiselt palju taktipuudust ja
ebaaumehelikkust. Taktitundeline ja
aumehelik käitumine õilistab inimese
siseelu niikasti (ja koguni eriti) sel-
lel, k e s kedagi teist taktiliselt ja au-
mehelikult kohtleb kui ka sellel, k e -
da koheldakse. Aumehelikkuse ja
taktitunde arendamine on üks tähtsa-
maid noorsoo enesekasvatustlikke üles-
andeid.*

Lugemiseks: F. W. Foerster, „Elujuht“.

F. R. Chateaubriand „Viimase Abenser-
raadži seiklused“ (LUB'i seeriast nr. 10).

SALME SUPP,

Jõhvi ühisgümna. V kl. õpil.

Kangelasist ja nende austamisest.

Inimene ei ela mitte ainult leivast
ega tavalisest reaalelu pisiasjust, ja ai-
neline elu ning individuaalsed hüved
pole talle ülimalt varaks, vaid leidub
hetki, kus ei piisa igapäevasest leivast
— ja inimene laseb oma igatsusel kõr-
vuti lõokesega tõusta üles siniõhku
„oma päikese poole“ ning taotleb üle-
vaid sihte ja aateid.

Ars longa, vita brevis est! ütlesid
vanad roomlased — ja nad ei vihjand
selles lauses ainult maalikunstnikele,
kes maalivad lõuendile oma siseilma
ilusamad peegeldised; nad ei vihjand
ainult kujureile, kes raiuvad marmo-
risse oma siseilma tunded ja igatsused,
vaid nad vihjasid selles lauses kõiki-
dele inimestele.

Oma vaadete ja tõekspidamiste eest
võidelda ning neile suurimaski kaotu-
ses truuks jääda, see on kangelase esi-
mesi eeldusi.

Kangelane on igaüks, kes täidab
oma kohut, kes ohverdab üldsuse
hääks või kes suudab midagi jäädavast
ja väärilist anda üldsusele.

„Andumine kõigest vaimust
loob maailma kangelast.
Hoolimatus oma elust,
see on säde jumalast.“ (Aksel Kallas.)

Kangelasi võiks üldiselt jaotada
kolme päärühma:

- a) rahvuskangelased,
- b) kunstikangelased,

c) kangelased tavaliste, argipäevsete inimeste hulgas.

Kui minult küsiks keegi: kes on sinu armsaim ajalookangelane, vastaksin: tundmatu sõdur, kes on maetud võõrsile — ühishauda, kaugele kodumaast, mille eest ta võitles.

Meie rahvuskangelasiks on need vanad ja noored, kes läksid isamaad vabastama palja kätega, varustuseta — relvaks vaid igapäevane sisemine tung, tahe ja armastus; need, kes andsid teiste eest kõik, mis neil oli — elugi; need, kellest on jäänd vaid „lihtne puurist värvimata, ilma nimeta, liivaküngas ehtimata, kaetud samblaga.“ (Ak-sel Kallas.)

Jah, mäletama ja austama peame neid — ning meie, noored, kes me kasvame vabas kodus, vabadena ja võitluseta, kes me ei tarvitse õppida võõrakeelse ega võõrasurvelises koolis, meie ei tohiks iial olla loiud ja ükskõiksed. — Ent ometi oleme seda. Võtame kõike liig kergekäeliselt. Piirdume vaid „valmistoiduga“ ega püüa ise otsida, valida.

Kuid nooril ei tohi puududa paremuspüüded ning kangelaslikud jooned. Nooril peab jätkuma huvi ja taht, huvi mitte ainult filminäitlejaile ja foxtrottidele — vaid enam kunstile, kirjandusele ja noorsooliikumisele — ideelisele, vaimliselt rippumatule ja iseseisvale. Nooril peab olema huvi kõigele ideelisele, eetilisele ja esteetilisele, huvi iseloomu arendamisele, ilmavaate leidmisele, elureformi pingutusile ja enesekasvatusele.

On otse õudne — kohata sageli noori, kelle päähuvid piirduvad vaid sellega, kuid hoida hiilgavad oma välised „maneerid ja fassaad,“ keda huvitavad üksnes kino ja tants, ning kes muigavad kodumaa armastuse ja rahvuskangelaste üle ja ütlevad karskusliikumise olevat vaid tühja töö ja vaimunärimise.

„Vajame lilli ja mesilasi. Lilled on loovad vaimud, ja mesilased need, kes lillilt mett korjavad,“ võiks korrata A. Meikop'i sõnu. — Kui sisendame endisse juba noorelt suurilt eeskujudelt kangelaslikke jooni ja aatelisi püü-

deid, siis võime hiljem palju kodumaa hääks korda saata.

Teistsugused kangelased on kunstikangelased. Need on oma rahva vaimu elu võrdkujud ja sümbolid. Need on kui lendtähed, tulevihkude ja sädemetunglate pildujad, kuna nende vaimline kokkusead on tihedam ning isikuline jõukiirgavus suurem kui tavalisil inimesil. Need on esiletungiva uue aate jõumasinad, levitajad ja rahvajõugu sütitajad. Need on isikud, kes oma vaimuannetega midagi saavutavad ja midagi oma rahvale anda suudavad, mis elab üle nende eneste ja inimpõlvedegi. Need kehastavad endis oma rahva hinge.

Kunstikangelased on annud suuri vaimlisi aardeid ja osutand tähtsaid teeneid inimkonnale ning seepärast: tänu ja lugupidamine neile! Nende sisemine tuli ja mõtted tungivad laiematesse rahvahulkadesse ja leiavad sääl vastukaja ning idanemissoodsat pinda.

Kangelased on ka kõik leidurid, kes on oma leidustega edasi viind ühiskondlikku elu ja soodustand olulisi toiminguid.

Ent kangelashingi leidub küllalt argipäevsetegi, tavalistegi inimeste seas. Kas pole siis kangelane vana, hall talutaat, kes on töötand kogu oma elu kestel nurinata põllul, kes higi ja vaevaga külvand ja töö nurjudes aland uue — usuga? Inimene, kes kogu hinge ja olemisega on rippund oma maalapi küljes ning jätnud sinna vast tervisegi, kõik rõõmud ja mured, kes eluaeg on töötand ja edasi püüdnud ning vaba aega endale üsna vähe jätnud, on kangelane. Ta kaob siit elust küll nagu vari, kuid ta on teind, mis ta on suutnud. Kangelane on ka see ema, kes ennastsalgavalt armastab oma last ja elab oma perekonnale ning lastele — naine, kes uuesti kokku sulatab meie ikka enam ja enam lagunevat perekonda ja kes kasvatab tubleid ja väärilisi riigikodanikke. „Naine kasvatab inimsugu suurema eduga kui kõik muud tegurid. Mees on inimsoo mõistus, naine tema süda. Mees — tema jõud, naine — tema ehe, soojus ja rõõm,“ ütleb Smiles.

Kangelane on igaüks, kes end tähega seob ja ei tagane („Wer sich an einen Stern bindet, der kehrt nicht um.“ Leonardo da Vinci), vaid kogu oma jõu ja energia rakendab selle eesmärgi teenistusse ja loomulikult selle siis ka ükskord saavutab.

„Tõsine kangelane, tõsine Roland, ei tunne, ei mõista kunagi oma kangelastegu, ent alles selles seisabki ta suurus“ kirjutab inglane Carlyle.

Peab uut looma, ent vana austama ja mälestama. Au kangelasile! — Ent mitte ainult kuivi nekrolooge ega momente, mitte formaalset kohusetäitmist, vaid südant ja hinge, verd ja tuld sinna juurde — nagu oli neil, keda austame!

Igal meist on oma hüved ja pahed, igal omad huvid ja ideaalid ja igal meist on vast ka siiski omajagu — kangelaslikke jooni. Tehkem need ainult endi tegudes tõeks!

Süüdistuste tõrjeks.

Viimasel ajal on ajakirjanduses avaldet sihilikke ja põhjendamatuid kirjutisi („Postimees“ 2. dets. s. a. ja „Üliõpilasleht“ nr. 12 s. a.) nagu organiseeriks E. Noorsoo Karskusliit koolinoorsugu sotsialistlikus vaimus.

Käesolevaga E. N. K. juhatus teatab, et kõik need kahtlustused on alusetud. Kirjutajad pole esinend ühegi kahtlustusi tõendava faktiga. Katsutakse ainult demagoogiliste kihutusartiklitega kütta meeolu E. N. K. juhatuse vastu kuumaks. Igal meie noorsookarskusliikumisest osavõtjal peaks olema teada, et seni ühelgi meie ettevõttel ega meie juhatusliikmete poolt korraldat ringreisil pole propageeritud sotsialistlikku maailmavaadet.

Ainukese E. N. K. juhatuse tegevust halvas valguses paista laskva faktilise andmena tuuakse ette, et E. N. K. esimees noorsootegelaste kursusel 1929. a. olevat näidand mustas valguses ülikooli, selle õppejõude ning organisatsioone. Esiteks: see koosolek oli E. Üliõpilaste Karskusühenduse korraldat ja kõneleja esines E. Ü. K. Ü. nimel, teiseks: teade on sisuliselt vale — kõneleja ainult juhtis tähelepanu sellele, et ülikooli õppekord on teissugune ja nõuab rohkem isetegevust kui keskkooli õppetöö ja et organisatsioonide valikul karske noorur peaks olema ettevaatlik.

Isikliku poliitilise maailmavaate määramiseks ega keelamiseks oma juhatusliikmeile pole E. N. K.-l kui kõikide maailmavaadete noori ühendaval organisatsioonil alust ega õigustust.

E. N. K. juhatuse nimel

Paul Vihalem, esimees.

Eduard Treu, pääsektretär.

11. üleriiklik koolinoorsoo maleturniir.

Ühel ajal noorsootegelaste kursustega korraldab E. N. K. 11. üleriikliku maleturniiri ja välkturniiri eraldi meestele ja naistele — Tartus, T. tütarl. gümn. ruumes, Karlova tn. 1 alates 28. dets. kl. 10 homm.

Osa võtta võivad vastava mandaadiga Tallinnast ja Tartust 4, Narvast ja Pärnust 3, mujalt linnadest 2 ja maakoolidest 1 mees- ja 1 naisesindaja niihästi harilikust kui ka välkturniirist, kes kohapealseil turniiril on tulnud esikohtadele.

Turniirist osavõtjad saavad ühel alusel kursusest osavõtjatega tasuta ühiskorteri ja vaba pääsu kõigile kursuse ettevõtteile.

Ilmub neli numbrit aastas.

„Kevadiku“ tellimishind: $\frac{1}{1}$ aastas 50 snt., $\frac{1}{2}$ aastas 25 snt., üksiknumbri hind 15 snt.

Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit. Vastutav toimetaja: mag. phil. Alfred Koort.
Tegev toimetus: Friedrich Olup, F. Huik, O. Kangilaski, E. Kubjas, M. Sarv, M. Suits.
Toimetuse kõnetunnid: tegevtoimetajal — esmasp. ja neljap. kl. 2—3 Jakobi*tän. 8—2.
Toimetuse aadress: Tartu, pstk. 86, telefon 404.

K. Mattieseni trükikoda o/ü., Tartus, 1931.

